מאי איריא אבן אפילו דינר נמי אלמה אמר רבא [א]לא שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא כוותיה דרבא [ב]המוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור [ג]המוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור ואילו הוציאן כמות שהן חייב: כלכלה והאבן בתוכה: ואמאי תיהוי כלכלה בסים לדבר האסור אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן הכא בכלכלה מלאה פירות עסקינן ולישדינהו לפירי ונישדי לאבן [ד]ונינקטינהו בידים כדרבי אלעי אמר רב בפירות המיטנפין [ה]ה"נ בפירות המיטנפין ולינערינהו נעורי [ו]אמר רב חייא בר אשי אמר רבא [ז]הכא בכלכלה פחותה עסקינן דאבן גופה נעשית דופן לכלכלה: [ח]מטלטלין תרומה וכו': אמר רב חסדא לא שנו [ט]אלא שטהורה למטה וטמאה למעלה אבל טהורה למעלה וטמאה למטה שקיל ליה לטהורה ושביק ליה לטמאה וכי טהורה למטה נמי לישדינהו ולינקטינהו אמר רבי אלעי אמר רב [כ]בפירות המיטנפין עסקינן מיתיבי מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין בין שטהורה למעלה וטמאה למטה בין שטמאה למעלה וטהורה למטה תיובתא דרב חסדא אמר לך רב חסדא [ל]מתניתין לצורך גופו ברייתא לצורך מקומו מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמי מתניתין לצורך גופו אמר רבא מתני' כוותיה דייקא דקתני סיפא מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לצורך גופו אבל לצורך מקומו מטלטלו ועודן עליו ומדסיפא לצורך גופו רישא נמי לצורך גופו: רבי יהודה אומר אף מעלין וכו': ואמאי [מ]הא קא מתקן רבי יהודה כר' אליעזר סבירא ליה דאמר תרומה בעינא מחתא [נ]דתנן סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמעת כתרומת ודאי וחכמים אומרים [ל]אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון אימר דשמעת ליה לחומרא לקולא מי שמעת ליה אלא הוא דאמר כר"ש כדתנן [נ][ס]סאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה ור"ש מתיר וממאי דילמא התם בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אע"ג דנפלו בזה אחר זה כמאן דנפל בבת אחת דמי והא לחמשין נפלה והא לחמשין נפלה ור"ש סבר קמייתא בטיל במאה והא תיבטיל במאה וחד אלא הוא דאמר כרבי שמעון בן אלעזר דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר [ע]נותן עיניו בצד זה ואוכל מצד אחר ומי סבר ליה כוותיה והא

אתי לאתויי. וטעמא לאו משום טלטול הוא דאפילו לאוחזו בידו והתינוק מהלך ברגליו אסר ליה רבא דילמא נפיל ואתי לאתויי וכיון דלאו סכנת נפש היא לא שרו ביה טלטול: **הניא כוסיה דרבא.** דכי נקט לה עליון כמאן דאפקא מתתון גופיה דמי ומיחייב: **וסנדליו וטבעותיו בידו.** בקומתו שלא כדרך מלבוש: **המוציא אדם וכליו עליו.** מלובש בהן: **וטבעותיו בידיו.** באצבעותיו מדלא תנא בידו כדנקט רישא: **פטור.** דבגדיו בטלי לגביה ועליו הוא פטור כרבי נתן: **ואילו הוציאן כמות שהן.** שהיה אותו עליון אחוז בהן ולא מלובש חייב הנושא והיינו כרבא: **תיהוי כלכלה בסיס.** והיא עצמה תיאסר: **מלאה פירות.** דעיקר נעשית בסיס לפירות הלכך אבן מיטלטלת אגב כלי ופירות שהוא מותר: **ונינקטינהו בידים.** ילקטם מעל הארץ בידיו ויחזירם לכלכלה ויטלטלם ולמה התירו אבן לטלטל אגב כלי ופירות: **בפירות המיטנפין.** בפירות מבושלין ורכין מאד כגון תאנים ותותים וענבים שאם ישליכם לארץ יטנפו: **ולנערינהו נעורי.** עד שיסתלקו הפירות מן האבן לתוך הכלכלה לצדדין וישליך האבן לבדה בנעורתה: **פחותה.** שנפחית דופנה או שוליה: **וטמאה למעלה.** והוא צריך לטהורה ואינו יכול ליטול הטמאה בידים לפי שהיא מוקצה לפיכך יטלטל הכל עד השלחן וישליך הכל עליו ויטול הטהורה: **לישדינהו.** לארץ כולן: **ולינקטינהו.** לטהורה ביד ויחזירנה לכלכלה: **מתני' לצורך גופו.** שצריך לטהורה לגופה לאוכלה הלכך אי לאו דטהורה למטה לא שרו ליה לטלטולי לטמאה אלא שקיל לטהורה וממטי לה לשלחן: **ברייתא לצורך מקומו.** שצריך למקום הכלי וע"כ כולו הוא צריך לסלקו משם ושרו ליה רבנן לטלטל האי אטו האי: **ומאי דוחקיה כו'.** דאיצטריך למימר לא שנו אלא שהטמאה למעלה לשנקי כדקס"ד בין שטמאה למעלה בין שטמאה למטה ולוקמי בצריך למקומו: **אלא לצורך גופו.** שצריך לכר לשכב עליו שם ולא לסלקו לפיכך לא התירו לו ליטלו עם המעות אלא מנערו במקומו אבל צריך למקום הכר מטלטל הכל ביחד: **ומדסיפא כו' רישא נמי לצורך גופו.** הלכך אי הוה טהורה למעלה לא הוי שרי ליה לטלטולי טמאה כדקתני גבי מעות מנערו ונופלות ומטלטל היתרא לחודיה: **הא קמתקן.** שמגילה לידי היתר ונגזר ביה אטו תיקון שע"י מלאכה: **כר"א דאמר תרומה.** הואיל וניתנה להעלות אחת שירצה בעינא מחתא כאילו מונחת לבדה ואינה מעורבת הלכך לא קמתקן מידי: **מדמעת.** זה שנפרד משם ואוסר ל"ט של חולין כאילו היא תרומה ודאי: **וחכ"א אין המדומע מדמע.** חולין אחרים אלא לפי חשבון התרומה שבמדומע. כגון אם תחילתו נדמע ס' של חולין ע"י סאה תרומה וחזרה סאה ממנו ונפלה לתוך אחרים לא חשבינן תרומה אלא ס' שבסאה זו ומדמע עד ל"ט שכנגדו ואם יש חולין יותר מק' כנגדו עולה: **אימר דשמעת ליה.** לר"א דאמר תרומה כמאן דמחתא בעינא: **לחומרא.** למעטה כתרומה ודאי: **לקולא.** דלא ליהוי המעלה אותה בשבת כמתקן: **מי אמר.** הא ודאי מתקן הוא ע"כ: **הוא דאמר.** רבי יהודה דמתני' כרבי שמעון דאמר לקולא נמי כמאן דמחתא בעינא דמיא: **למאה.** ולאוייה להעלותה ויתכשרו החולין: **עד שנפלה אחרת.** ועכשיו אין כאן חולין כדי להעלותה באחד וק': **ר"ש מתיר.** קס"ד משום דס"ל קמייתא כמאן דמחתא בעינא דמיא ונמלאת אחרונה זו נופלת בתוך ק' של חולין: **בטל בק'.** והוו להו ככולהו חולין ומיהו כיון דצריך להעלותה ע"כ המעלה מתקנה: **נותן עיניו.** במדומע בצד זה להעלותו לתרומה ואוכל בצד אחר הלכך הואיל ובצד העלאה מתחיל ובצד האוכל אין תיקון בהעלאתו:

והא

ונשדינהו לפירי ונשדייה לאבן. ואם תאמר גבי קטן נמי נשדייה לאבן מידו ואמאי שרי לטלטולי עם האבן וי"ל אם ישליכו מידו יצעק התינוק ויבכה וא"ת מ"מ דלא שרינן לטלטל תינוק אלא כשיש לו געגועין תיבטל אבן אגב תינוק כמו שהיא בטלה אגב כלכלה מלאה פירות וי"ל דאינו צריך כל כך טלטול התינוק וא"ת אפילו אין הכלכלה מלאה פירות תיבטל האבן אגבה כי היכי דבטלי בפ"ב דביצה (דף כא:) שיורי הכוס אגב הכוס אי לאו דאיסורי הנאה נינהו וי"ל שאני שיורי דגריעי יותר מדאי ובטלו טפי וכן צ"ל מתוך שמעתא גופה דביצה כמו שפירשתי לעיל בסוף כירה (דף מז. בד"ה סוס): **ונשדינהו** לפירי ונשדייה לאבן כו'. וא"ת מכל מקום לינקטינהו לפירי בידים ויניח האבן בכלכלה והא אמרינן לקמן לא שנו אלא שטהורה למטה וטמאה למעלה אבל טהורה למעלה וטמאה למטה שקיל לה לטהורה ושביק לה לטמאה והיינו על כרחך בידיו דאי זריק לה בכלי א"כ גם בטמאה למעלה יכול לזורקה בכלי אלא שמע מינה דשקיל לה בידיו וא"כ הכי נמי לישקלינהו לפירי בידיו וי"ל דמיירי שפי הכלכלה צר הוא ואינו יכול להכניס שם ידיו אי נמי י"ל דההיא דלקמן מיירי בתרומה שהיא בכלים קטנים בתוך הקופה שאין דרך להניח טמאה וטהורה ביחד אלא בכלים זה בפני עצמו וזה בפ"ע ולהכי מצי שקיל לטהורה שהיא למעלה בידיו אבל כלכלה דהכא אין כאן כלים ולא מצי נקיט להו בידיו פן יפול לארץ והשתא לא נריכנא לשינויא קמא דפירות המיטנפין דהא כיון דאבן עצמה הוי דופן לכלכלה אפי' הוי שדי לפירות ולאבן והדר שקיל לפירי ושבק לאבן לא הוי ליה כמאי דאנחיה כיון שהכלכלה פחותה(ה) שהאבן נעשה לה דופן. והא דלא קאמר אלא לפי שלא הוזכר אמורא לעיל. א"נ השתא יש להעמיד נמי בפירות המיטנפין דאל"כ יוכל להשליך הכל בקרקע ולהוליך בכלכלה מעט מעט כמה שתוכל להחזיק עד מקום הפחת. מ"ר:

הכא נמי בפירות המיטנפין. וא"ת אכתי יטלם בידו ויניחם בתוך כלי אחר או על גבי טבלא או ע"ג סודר כדמוכח בסמוך גבי תרומה דאמר רב חסדא לא שנו אלא שטהורה למטה וטמאה למעלה אבל טהורה למעלה וטמאה למטה שקיל לטהורה ושביק הטמאה ואע"ג דמוקמינן נמי בפירות המיטנפין וי"ל דהתם מיירי כגון שטהורה מונחת בסלים קטנים בפני עצמה וכן הטמאה ואותם סלים מונחים בתוך כלי אחד גדול והיו סלים של טהורה למעלה מסלים של טמאה דיכול ליקח סלי טהורה ולהניחם ע"ג קרקע אבל אם מונחת זו על גב זו בלא שום כלי כי הכא שהפירות מונחים ביחד בהא ודאי לא אמר שביק לה לטמאה ושקיל לה לטהורה. מ"ר:

שנפלה לפחות מק' חולין. מכאן משמע דתרומה עולה באחד ומאה עם האיסור ורש"י לא פירש כן בפרק גיד הנשה (חולין דף צט:) גבי כל איסורין שבתורה במאה דלפירו' שיטתו לא אתי' מסקנא הכי(ו):

שאוכל

מסורת הש"ס

א) פ"ה הל"ג, ב) תרומות פ"ה מ"ו, ע"ש, ג) תרומות פ"ה מ"ח, ד) כריתות כב. [ע"ש תוס' ד"ה כמתכסה ותוס' מנחות נה. ד"ה כמתכסה], ה) [illegible], ו) [וע' תוס' חולין צט: ד"ה לא].

רבינו חננאל

משום כיס, תינוק בת וכיס תלוי לו בצוארו פטור. פי' תינוק בת לקברו וכיס עמו, כדאמר ריש לקיש פוטר היה ר' שמעון במוציא את המת לקברו. והילכתא כרבא דקאי כר' שמעון דסבר כל מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. וכפירוק יציאות השבת אוקימנא להא דתנו זב שיצא בכיס שלו בשבת פטור כר' שמעון, דסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור. ולא תימא מלאכה צריכה לגופה כגון מר לעשות טס וכו' להביאו, אלא אפילו מר לחפור בו וס"ת לקראות בו, מלאכה שצריכה לגופה היא, וכי לא פטר ר' שמעון אלא מלאכה שאינה צריכה לגופה אבל מלאכה שצריכה לגופה אפילו ר' שמעון מחייב:

ותניא כרבא המוציא כלים מקופלין ומונחין לו על כתיפו וסנדליו וטבעותיו בידיו חייב, ואם היה מלובש בהן פטור. המוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב. והילכתא כוותיה. מתני' מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה. אוקמה רב חסדא למתניתין הא בשטהורה למטה וטמאה למעלה. והתניא הא מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין בין טהורה למטה וטמאה למעלה ובין טהורה למעלה וטמאה למטה. ופרקה רב חסדא מתניתין לצורך גופו כדי לאכלו, שאינו מותר לו לטלטלו אלא הראוי לו לאכלו, וברייתא לצורך מקומו שצריך לפנות המקום לבית המדרש או לאורחים שמותר לו לטלטל לצורך מקומו אפילו מה שאינו ראוי לאכילה. ואמרינן מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמה למתניתין לצורך גופו. אמר רבא מתניתא קשיתיה, דקתני סיפא מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות, ואוקמה ר' יוחנן לצורך גופו דאי לצורך מקומו אפילו עודן עליו מטלטלן, ואמר רב חסדא לא מוקמינן מתניתין בתרי טעמי ומדסיפא לצורך גופו רישא נמי לצורך גופו. פיסקא דמתני' ר' יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחד ומאה. פי' מדומע תרומה שנפלה בחולין ודימעה. מעלין אותה אם יש שם מאה ואחד, ואקשינן אמאי והא קא מתקן טיבלא ומנא עושה מעשה בשבת. ופרקינן ר' יהודה דאמר כי מעלין אותה כר' אליעזר סבירא ליה דאמר תרומה בעינא מחתא. פי' תרומה שנפלה בחולין ואין אנו מחשבים אותה שנתערבה בכל החולין אלא כאילו נתונה במקום אחד היא, וכשנוטל מאה ואחד כאין כאן שום ואין אנו אומרים כי זו היא התרומה. אבל שאר החולין מתוקנין היו מקודם, ולא היה אסור אלא זו הסאה שנוטלה במקום התרומה שנפלה בלבד. דתנן סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר, ר' אליעזר אומר מדמע כתרומת ודאי. פי' סאה תרומה

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' ופמג שם טוש"ע שם:
ה ב ג מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה יז ופכ"ה הלכה יט:
ו ד טוש"ע א"ח סי' שלח סעיף ב:
ז ה מיי' פכ"ה שם הל' טו טוש"ע א"ח סי' שט סעיף ג:
ח ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:
ט ז ח ט י מיי' שם הלכה כ:
י כ מיי' פכ"ב שם הלכה ט והלכה טו:
יא ל מיי' פי"ג מהל' תרומות הל' ג:
יב מ מיי' שם הלכה ו:

מוסף רש"י

מדמעת כתרומת ודאי. שאם נפלה סאה מן המדומע לתוך אחרת שאין בה מאה לבד סאה זו, כולן אסורין (תמורה יב.). אלא לפי חשבון. לפי מה שיש תרומה בסאה זו של דימוע בעינן מאה שיעורין מן החולין, אלא מאה שאין בה לא בעינן, כגון אם נפלה סאה של תרומה לתוך כ"ד סאין של חולין, נדמעו ועכשיו כל סאה וסאה יש בה רביעית תרומה, ואם נפלה סאה מהן לתוך חולין אחרים אם יש שם מאה רביעיות של סאה עולה [illegible].

רבינו חננאל (המשך)

שנפלה לתוך חמשים סאין חולין, ועוד נפלה מאילו החמשים סאה אחת לששים סאה חולין. ר' אליעזר סבר הכל אסור חמשים הראשונים וששים האחרונים, שאני אומר הסאה של תרומה עצמה היא שנפלה בששים האחרונים לפי שאין המדומע עולה אלא באחד ומאה ואין באחד מהן מאה בעת שנפלה בהן. וחכ"א אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון. פי' סאה שנפלה לחמשים סאין ונפלה מאלו החמשים סאין לששים סאין מדומעות, אבל אם נפלה סאה לששים סאין עולה לפי שאילו היתה סאה במאה סאין ואחת היתה עולה. וחזרנו עוד להקשות, אימור דשמעת ליה לר' אליעזר שמחשב ככלל נ"א סאין הללו הסאה האחת שנפלה לס' סאין אחרות תרומה כולה, ומדמעת עד מאה ואחת לחומרא, לקולא להתקן בשבת מי שמעת ליה, ולא עמדה. ופירקינן פירוק אחר והוא, ר' יהודה סבר לה כר' שמעון דתנן סאה של תרומה שנפלה למאה חולין ונדמעו, ולא הספיק להגביהה עד שנפלה האחרת הרי זו אסורה, ור' שמעון מתיר. ת"ק סבר כיון שלא הגביה נמצא שנפלו ב' סאין למאה סאין ואין עולין כי פחות מאחד ומאה הן. ור' שמעון סבר מאותה העת שנפלה סאה תרומה למאה חולין הותר המאה ונשארו חולין בהכשירן, וסאה אחת בתוכן תרומה, התרומה היא אסורה בלבד, וכשנפלה אחר כן עוד סאה אחרת תרומה עליהן, על סאה חולין נפלה ועלה כו'. ופרקינן לה ודברים פשוטין הן. והדרנן ומוקמינן לר' יהודה דמתניתין כר' שמעון בן אלעזר דאמר נותן עיניו בצד זה, כלומר מחשב להוציא התרומה מצד זה ואוכל מצד זה, ש"מ כי התרומה מחתא במקום אחד, ואקשינן וכי ר' יהודה כר' שמעון בן אלעזר סבירא ליה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones